



# สภานิติบัญญัติแห่งชาติ



## เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจกระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗

วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

อ.พ. ๓๒/๒๕๕๗

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา  
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

[www.senate.go.th](http://www.senate.go.th)



## บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

### หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

### เหตุผล

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้อง จัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... มีเนื้อหารวมจำนวน ๓๑ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

### ๑. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์หรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึง

- (๑) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- (๒) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- (๓) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)  
.....



“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้”

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยเหลือ และอนุบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่มีเจ้าของ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

## ๒. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

### ๒.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

๒.๑.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ดังนี้ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสี่คน แต่งตั้งจากคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๔) อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๕)



๒.๑.๒ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและการติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (ร่างมาตรา ๘)

## ๒.๒ หมวด ๒ องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์

๒.๒.๑ กำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๒.๒ กรณีที่ปรากฏว่าองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๓)

## ๒.๓ หมวด ๓ สถานสงเคราะห์สัตว์

๒.๓.๑ กำหนดให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๓.๒ กรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม และมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้ หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๖)



## ๒.๔ หมวด ๔ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

๒.๔.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๔.๒ กำหนดเกี่ยวกับข้อยกเว้นสำหรับการกระทำบางกรณีที่ไม่ถือว่าเป็น การทารุณกรรมสัตว์ เช่น การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหารเฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร การฆ่า สัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือ ความเชื่อทางศาสนา การฆ่าสัตว์ในกรณีที่จำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์ หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่ง เข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือ ผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ การสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา (ร่างมาตรา ๑๘)

## ๒.๕ หมวด ๕ การจัดสวัสดิภาพสัตว์

๒.๕.๑ กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตน ให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศ ต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๙)

๒.๕.๒ กำหนดห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์ พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งจะนำสัตว์ไปดูแลแทน (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๕.๓ กำหนดเกี่ยวกับการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุ ของสัตว์ (ร่างมาตรา ๒๑)

## ๒.๖ หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๖.๑ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อ ดำเนินการตรวจสอบ หรือสั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมี เหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทารุณกรรมสัตว์ ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัย ว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ตลอดจนนำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตราย ในกรณีที่ ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ (ร่างมาตรา ๒๒)



**๒.๖.๒** กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ (ร่างมาตรา ๒๓)

**๒.๖.๓** กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์ได้ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตวแพทย์เห็นว่าทำให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ซึ่งการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์มีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ (ร่างมาตรา ๒๔)

**๒.๖.๔** กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๒๗)

### **๒.๗ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ**

**๒.๗.๑** กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๘)

**๒.๗.๒** กำหนดโทษสำหรับเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตน หรือปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๒๙)

**๒.๗.๓** กำหนดให้ผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๓๐)

**๒.๗.๔** กำหนดให้อธิบดีกรมปศุสัตว์มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในบรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ให้ดำเนินคดีต่อไป กรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)



**บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และ  
การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....**

**ข้อดี**

๑. ช่วยลดปัญหาการทารุณกรรมสัตว์รูปแบบต่าง ๆ ที่มีเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย และส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอนุอาวยประเทศกำลังจับตามอง
๒. ทำให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ที่มีมาตรการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนและ ศึกษาวิจัยรวมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน เกี่ยวกับการทารุณกรรมและ การจัดสวัสดิภาพสัตว์ การคุ้มครองดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามหลักวิชาการ
๓. ช่วยกำหนดหน้าที่ให้แก่เจ้าของสัตว์ ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์
๔. ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่รณรงค์ป้องกันการกระทำอันเป็นการทารุณกรรม ต่อสัตว์และรวมถึงการพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับ นานาอารยประเทศสืบต่อไป

**ข้อสังเกต**

๑. การบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรส่งเสริมมาตรการให้ความรู้ในข้อมูล ข่าวสาร เพื่อให้มีการระทำการทารุณกรรมสัตว์ และมีการจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างเหมาะสม
๒. ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องออกกฎหมายลำดับรอง หรือกฎหมายอนุบัญญัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อประโยชน์ ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์
๓. การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันควรตามมาตรา ๑๗ นั้น เป็นหลักสากลที่สหประชาชาติ และสหภาพยุโรปได้ให้การยอมรับ แต่ยังเป็นของใหม่สำหรับคนไทย จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์

## คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย  
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา  
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ  
ตุลาคม ๒๕๕๗

### เอกสารประกอบการพิจารณา

#### จัดทำโดย

นายรัช ภาสุข ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย  
นางสาวสุภางศ์จิตต์ ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย  
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑  
นางสาวสกลรัตน์ สร้างสมวงษ์ นิติกรปฏิบัติการ  
นายทศวิมล หุ เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ  
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส  
นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน  
นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ต เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน  
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

#### ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒  
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ [www.senate.go.th](http://www.senate.go.th)

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๔ ๑๕๖๕

# สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.....	ก
<b>ส่วนที่ ๑</b> <b>ความเป็นมาและสาระสำคัญ</b>	
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....	
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) .....	๑
<b>ส่วนที่ ๒</b> <b>ข้อมูลประกอบการพิจารณา</b>	
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....	
- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย .....	- ๑ -
- ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม	
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... .....	- ๗ -
- กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม	
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... .....	- ๙ -
- (๑) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์	
(Declaration universelle des droits de l'animal) .....	- ๙ -
- (๒) อนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป	
(Convention européenne et Directive européenne) .....	- ๑๐ -
- (๓) กฎหมายประเทศฝรั่งเศส.....	- ๑๒ -
- (๔) กฎหมายสหราชอาณาจักร.....	- ๑๓ -
- (๕) ประเทศเยอรมนี.....	- ๑๔ -
- (๖) ประเทศอินเดีย.....	- ๑๕ -
- บทความที่เกี่ยวข้อง.....	- ๑๙ -
- กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ .....	- ๑๙ -
- ความพยายามในการแก้ไขปัญหาและป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้น	
จากการคุกคามทรมานและละทิ้งสัตว์เลี้ยง ได้รับการผลักดันโดยผู้นำเสนอ	
เป็นร่างกฎหมาย .....	- ๒๑ -

## ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี  
ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๒๑๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗  
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ  
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ .....
- (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... .....
- (๒)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ  
ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... .....
- (๑๑)

## ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ  
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม  
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....



**ความเป็นมาและสาระสำคัญ**  
**ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....**  
**(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**

**ความเป็นมา**

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เสนอต่อประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อให้สภาิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

**สาระสำคัญ**

**๑. หลักการและเหตุผล**

**๑.๑ หลักการ**

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

**๑.๒ เหตุผล**

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)**

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....”

**๓. คำปรารภ**

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์



#### ๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

#### ๕. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึง

(๑) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๒) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๓) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยเหลือ และอนุบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่มีเจ้าของ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....



“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

## ๖. มาตรารักษาการ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

## ๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

### ๗.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

๗.๑.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ประกอบด้วยประธานกรรมการ กรรมการจำนวนสิบคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จำนวนไม่เกินสี่คน โดยมีอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด



๗.๑.๒ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ทั้งนี้ หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนก็ได้ ซึ่งหากครบกำหนดตามวาระแล้วยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ (ร่างมาตรา ๖)

#### มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

๗.๑.๓ กำหนดเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ



(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๗) พ้นจากการเป็นคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ ในกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานะนั้น

**๗.๑.๔ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ร่างมาตรา ๘)**

**มาตรา ๘** คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

**๗.๑.๕ กำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุมของคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์** ให้มีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม และการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก โดยให้กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด (ร่างมาตรา ๙)

**มาตรา ๙** การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด



**๗.๑.๖ กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์มอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๐)**

**มาตรา ๑๐** คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

**๗.๒ หมวด ๒ องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์**

**๗.๒.๑** กำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดที่มีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๑)

**มาตรา ๑๑** คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

**๗.๒.๒** กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมที่องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม (ร่างมาตรา ๑๒)

**มาตรา ๑๒** องค์การจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๔) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๕) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....



๗.๒.๓ กรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้

### ๗.๓ หมวด ๓ สถานสงเคราะห์สัตว์

๗.๓.๑ กำหนดให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียนเป็นไปตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

๗.๓.๒ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องและผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๒) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์
- (๓) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์



๗.๓.๓ กรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนดำเนินการในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม และมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้ หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้

#### ๗.๔ หมวด ๔ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

๗.๔.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

๗.๔.๒ กำหนดเกี่ยวกับข้อยกเว้นสำหรับการกระทำบางกรณี ไม่ให้ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ การกระทำได้ต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๑๗

(๑) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

(๒) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

(๓) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(๔) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บ และไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(๕) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(๖) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(๗) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....



- (๘) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์  
 (๙) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น  
 (๑๐) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ  
 (๑๑) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

#### ๗.๕ หมวด ๕ การจัดสวัสดิภาพสัตว์

๗.๕.๑ กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์

๗.๕.๒ กำหนดห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งจะนำสัตว์ไปดูแลแทน (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

๗.๕.๓ กำหนดเกี่ยวกับการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์



## ๗.๖ หมวด ๖ พนักงานเจ้าหน้าที่

### ๗.๖.๑ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์ สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

(๕) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตราย ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (๒) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลาย หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

### ๗.๖.๒ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม



๗.๖.๓ กำหนดเกี่ยวกับอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสั่งให้ฆ่าสัตว์ได้ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตวแพทย์เห็นว่า การให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ซึ่งการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์มีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตวแพทย์เห็นว่า การให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นมีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์

๗.๖.๔ กำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

๗.๖.๕ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๗.๖.๖ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๗.๗ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ

๗.๗.๑ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ



๗.๗.๒ กำหนดโทษสำหรับเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในการดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือฝ่าฝืน กระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท

๗.๗.๓ กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณี ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๗.๗.๔ กำหนดให้อธิบดีกรมปศุสัตว์มีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในบรรดาความผิดซึ่ง มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน ระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา แต่ให้ดำเนินคดีต่อไป กรณีที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอม แล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีมี อำนาจเปรียบเทียบปรับได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายใน ระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

## ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ....

## คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย\*

๑. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

๒. หน่วยงาน / กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. ความจำเป็นมา

จากกรณีในประเทศไทยมีการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนสุนัขกับถังน้ำพลาสติก โดยวิธีการไล่จับด้วยการทารุณกรรม เพื่อนำส่งจำหน่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำไปบริโภคทั้งที่มีใช้สัตว์ที่เหมาะสมแก่การปรุงเป็นอาหาร จนเป็นเหตุให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบในเรื่องดังกล่าว นานาอารยประเทศจับตามอง อีกทั้ง ในปัจจุบันต้องยอมรับว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพให้ปราศจากความหิว กระจาย ขาดสารอาหาร ความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน

เนื่องจากปัจจุบันในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับโดยสากลและโดยหลักคุณธรรมว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิ ตามธรรมชาติของสัตว์ และได้รับการดูแลมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม หรือมีการฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็น โดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์ อีกทั้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันมีการนำสัตว์มาเลี้ยงเพื่อการค้า การแสดง เป็นต้น การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพและการป้องกันมิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การใช้สัตว์ประกอบกิจการ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบด้วย ซึ่งอาจกระทบต่อจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดีของสังคมไทยและชื่อเสียงของประเทศ รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ ประกอบกับประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสมควรมีกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ และกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสัตว์ต้องส่งเสริมและดำเนินการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

---

\* ที่มา : สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์ ข้อมูล ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

## ๔.วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

### ๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

เพื่อการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และส่งเสริมให้การจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้ความช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน และศึกษา วิจัย รวมทั้งประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การคุ้มครองดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์มิให้สัตว์ถูกทำร้าย หรือถูกระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ตลอดจนกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

### ๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เนื่องจากปัจจุบันในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับโดยสากลและโดยหลักคุณธรรมว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิ ตามธรรมชาติของสัตว์และได้รับการดูแลให้ถูกระทำการทารุณกรรม หรือมีการฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็น โดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์ อีกทั้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกรุณกรรมเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันมีการนำสัตว์มาเลี้ยง เพื่อการค้า การแสดง เป็นต้น การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพและป้องกัน มิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน ที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การใช้สัตว์ประกอบกิจการ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบด้วย ซึ่งอาจกระทบต่อจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดีของสังคมไทย และชื่อเสียงของประเทศ รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ ประกอบกับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

### ๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการแก้ไข

- (๑) ป้องกันมิให้สัตว์ถูกระทำการทารุณกรรม
- (๒) ส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

### ๔.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ มีดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อทำหน้าที่ กำหนดนโยบายการจัดสวัสดิภาพสัตว์และการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ (มาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์) กำหนดวิธีการปฏิบัติในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบและติดตาม การปฏิบัติการให้เป็นไปตามร่างกฎหมายฉบับนี้ รวมทั้งพิจารณาเรื่องราวอุทธรณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ประจำจังหวัด เพื่อดำเนินการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ภายในจังหวัดให้เป็นไปตามมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนภายในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง
- (๓) ให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามร่างกฎหมายฉบับนี้ และช่วยเหลือการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน

และให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ตลอดจนศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

(๔) ควบคุมดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

(๕) กำหนดมาตรการห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ และกำหนดมาตรการอันเป็นการส่งเสริมสวัสดิภาพสัตว์

(๖) ควบคุมการประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์บางประเภท เช่น การค้าสัตว์ การแสดง และการประกวดสัตว์ การกีฬาและการแข่งขัน เป็นต้น

(๗) กำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจตรา ดูแล และควบคุมการให้เป็นไปตามร่างกฎหมายฉบับนี้

(๘) กำหนดมาตรการลงโทษ สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยกำหนดเป็นโทษทางอาญาและมาตรการบังคับทางปกครอง (พักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์)

#### ๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ตามกฎหมายปัจจุบัน การกระทำทารุณกรรมสัตว์ หรือการฆ่าสัตว์ โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น หรือการใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา กำหนดไว้เป็นความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๘๑ และมาตรา ๒๘๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในภาค ๓ ลหุโทษ เนื่องจากการกระทำต่อสัตว์บางประการเป็นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ที่กระทบต่อความรู้สึกนึกคิดของสาธารณชนโดยทั่วไป ผู้ที่กระทำทารุณกรรมสัตว์ควรตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าว ดังนั้น การกำหนดโทษอาญาอันเป็นความผิดลหุโทษต่อการกระทำดังกล่าว อาจไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จำเป็นต้องกำหนดไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ

#### ๔.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้

เมื่อมีการควบคุม ตรวจตรา และดูแล ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างเข้มงวดแล้ว จะทำให้เจ้าของสัตว์และผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ตระหนักถึงความสำคัญในการดำรงอยู่ของสัตว์อันเป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ สัตว์จึงต้องดำรงอยู่โดยปราศจากการกระทำที่เป็นการทารุณกรรม และได้รับความคุ้มครองด้านสวัสดิภาพมากยิ่งขึ้น

#### ๕. ใครเป็นผู้กำหนดภารกิจ

ร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้ภาครัฐเป็นผู้ต้องทำภารกิจด้านการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ด้วยตนเอง ตลอดทั้งเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มิได้มีวัตถุประสงค์มุ่งในทางการเมือง และการค้าหากำไร

จากการประกอบกิจการดังกล่าว ที่มีความประสงค์จัดตั้งเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้ โดยกำหนดหน้าที่ขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้ดำเนินการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างกฎหมายฉบับนี้ช่วยการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน และให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนตลอดจนศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นด้วย

## ๖. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

### ๖.๑ ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

รัฐมีความจำเป็นต้องควบคุม ป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพสัตว์เพื่อกำหนดกรอบและมาตรฐานการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่เจ้าของสัตว์หรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์ให้คำนึงถึงการดำรงอยู่ของสัตว์อันเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ให้ดำรงอยู่โดยปราศจากการทารุณกรรมและได้รับการส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

### ๖.๒ การใช้บังคับกฎหมาย

สมควรให้ใช้บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร และต้องเป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายด้วย จึงจะทำให้สัตว์ได้รับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และได้รับการส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์นั้นด้วย

### ๖.๓ สภาพบังคับของกฎหมาย

ร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นไปในลักษณะของการควบคุมดูแลเจ้าของสัตว์มิให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์และต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์นั้นด้วย และควบคุมดูแลผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์ที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ และประกอบกิจการภายใต้บังคับของร่างกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้น หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับโทษทางอาญา และส่วนผู้ประกอบการจะได้รับโทษอันเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง โดยการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้นด้วย

## ๗. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ไม่มี

## ๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ร่างกฎหมายฉบับนี้จะไปในลักษณะควบคุมและป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ และส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ โดยกำหนดให้เจ้าของสัตว์และผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ภายใต้มาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ที่คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กำหนด หากผู้ใดไม่ดำเนินการตามก็จะได้รับโทษทางอาญา และมาตรการบังคับทางปกครอง

ผู้ได้รับผลกระทบร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ เจ้าของสัตว์ และผู้ประกอบการเกี่ยวกับสัตว์

สำหรับภาระที่เกิดขึ้นแก่เจ้าของสัตว์และผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์นั้น กล่าวคือ เจ้าของสัตว์และผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสวัสดิภาพสัตว์ ตามที่คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กำหนด ห้ามกระทำการใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ซึ่งเป็นมาตรการตามธรรมชาติที่เจ้าของสัตว์หรือผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์สมควรต้องกระทำ เพื่อมิให้กระทบต่อเสรีภาพของสัตว์เท่าที่เป็นการจำเป็นอันต้องกระทำ

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับ อันเป็นการรักษาภาพพจน์ของประเทศ ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญและคำนึงถึงสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ นอกจากมนุษย์ ซึ่งได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และไม่เบียดเบียนสัตว์อันเป็นสิ่งมีชีวิต ด้วยการกระทำโดยปราศจากการทารุณกรรมโดยไม่จำเป็น ทั้งยังส่งเสริมการจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ด้วย

#### ๙. ความพร้อมของรัฐบาล

๙.๑ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความพร้อมในการดำเนินการตามร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยมีสัตวแพทย์ ผู้มีความรอบรู้ด้านวิชาการ และมีบุคลากรเพียงพอ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๙.๒ ในการบังคับใช้กฎหมาย กรมปศุสัตว์ ได้ดำเนินการตามมาตรการ และยุทธศาสตร์ ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

๙.๓ กรมปศุสัตว์ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี และเงินจากกองทุนป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

#### ๑๐. วิธีการดำเนินการตรวจสอบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดวิธีทำงานตรวจสอบ เป้าหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่โดยตรง

#### ๑๑. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจในการตราอนุบัญญัติเฉพาะที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการที่สำคัญ ๆ เท่านั้น เช่น

- (๑) สัตว์ที่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของร่างกฎหมายฉบับนี้
- (๒) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและจดทะเบียนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๓) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้นายทะเบียนตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจการขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๔) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและออกใบอนุญาตสถานสงเคราะห์สัตว์
- (๕) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้สถานสงเคราะห์ปฏิบัติตาม
- (๖) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขให้เจ้าของต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์

- (๗) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการฆ่าสัตว์ที่ต้องกระทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ
- (๘) หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและออกใบอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์

**๑๒. การรับฟังความคิดเห็น**

ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้มีการนำเสนอสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องโดยเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ [www.lawamendment.go.th](http://www.lawamendment.go.th) และ [www.dld.go.th](http://www.dld.go.th)

---

### ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....\*

เนื่องจากปัจจุบันในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับโดยสากลและโดยหลักคุณธรรมว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิ ตามธรรมชาติของสัตว์และได้รับการดูแลไม่ให้ถูกระทำการทารุณกรรม หรือมีการฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็น โดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์ อีกทั้ง สัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมเช่นกัน ซึ่งในปัจจุบันมีการนำสัตว์มาเลี้ยง เพื่อการค้า การแสดง เป็นต้น การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพและป้องกัน มิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน ที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การใช้สัตว์ ประกอบกิจการ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบด้วย ซึ่งอาจกระทบต่อจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดี ของสังคมไทยและชื่อเสียงของประเทศ รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ ประกอบกับประเทศไทยยังไม่มี กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะมีข้อดีและข้อสังเกตสามารถสรุปได้ ดังนี้

#### ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

๑. ช่วยลดปัญหาการทารุณกรรมสัตว์รูปแบบต่าง ๆ ที่มีเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย และส่งเสริม สวัสดิภาพให้แก่สัตว์ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอนุอาวยประเทศกำลังจับตามอง
๒. ทำให้มีองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่มีมาตรการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนและศึกษาวิจัยรวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน เกี่ยวกับการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การคุ้มครองดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๓. ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่รณรงค์ป้องกันการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์และ รวมถึงการพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับนานาชาติ
๔. ช่วยกำหนดหน้าที่ให้แก่เจ้าของสัตว์ จะต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์

#### ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

๑. การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ ควรส่งเสริมมาตรการให้ความรู้ในข้อมูลข่าวสาร เพื่อมิให้มีการกระทำการทารุณกรรมสัตว์ และมีการจัดสวัสดิภาพสัตว์อย่างเหมาะสม

---

\* ที่มา: สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์ และคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เรียบเรียงโดย นายทศวิณห์ เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗.

๒. ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องออกกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายอนุบัญญัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

๓. การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันควรตามมาตรา ๑๗ นั้น เป็นหลักสากลที่สหประชาชาติ และสหภาพยุโรปได้ให้การยอมรับ แต่ยังเป็นของใหม่สำหรับคนไทย จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่า การกระทำใดเป็นการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์

---

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง  
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....\*

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศและอนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Déclaration universelle des droits de l'animal)

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๑๙๗๘ ได้มีกลุ่มคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วย นักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ขึ้นที่สำนักงานองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวบังคับใช้เป็นหลักการทั่วไปในระดับสากลและนานาชาติ ในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็ได้มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายและการออกกฎในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง

หลักการสำคัญของปฏิญญาดังกล่าว คือ การยอมรับว่าสัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิทธิดังกล่าวย่อมได้รับการยอมรับและเคารพ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- สัตว์ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพและยอมรับในสิทธินั้น (Article 2)
- การทำมีให้มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การฆ่าสัตว์จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็น และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือความหวาดกลัวต่อสัตว์ (Article 3)
- สัตว์ป่าย่อมมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระตามธรรมชาติ การกักขังสัตว์ป่า การล่าสัตว์ป่า และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่า จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นอย่างยั้ง (Article 4)
- สัตว์เลี้ยงย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูอย่างดีและไม่สามารถถูกปล่อยละทิ้งหรือทำให้สิ้นชีวิตโดยไม่มีเหตุอันควรได้

การเลี้ยงสัตว์และการใช้งานสัตว์จะต้องคำนึงถึงทั้งทางด้านกายภาพและความรู้สึกของสัตว์แต่ละชนิด

การใช้สัตว์เพื่อการแสดงต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของสัตว์ และจะต้องไม่มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ (Article 5)

- การทดลองในสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทางกายภาพ และจิตใจต่อสัตว์ (Article 6)

- การฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็นเปรียบเสมือนได้กับอาชญากรรม (Article 7)

---

\* ที่มา: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กันยายน ๒๕๕๗.

(๒) อนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป (Convention européenne et Directive européenne)

สหภาพยุโรปได้มีการออกอนุสัญญาและกฎระเบียบซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์อยู่หลายฉบับ ซึ่งอนุสัญญาและกฎระเบียบที่ออกโดยสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งมนุษย์นำมาใช้ทั้งเพื่อการบริโภค การขนส่ง รวมถึงการทดลองและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งเน้นที่ความปลอดภัยของมนุษย์ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในอนุสัญญาแต่ละฉบับจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๒.๑) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux d'abattage)

อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การห้ามกระทำการรุนแรงต่อสัตว์ในช่วงระหว่างการขนส่งเพื่อนำสัตว์ไปฆ่า (Article 5) หากไม่ได้มีการฆ่าสัตว์ในทันทีที่นำสัตว์ไปถึงโรงฆ่าสัตว์ ให้จัดให้มีที่พักแก่สัตว์ (Article 6) การจัดสถานที่ที่เหมาะสมแก่สัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่า (Article 7) การดูแลสัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่าอย่างดี (Article 8) วิธีในการฆ่าสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานต่อสัตว์ เป็นต้น

(๒.๒) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการขนส่งสัตว์ระหว่างประเทศ (Convention européenne sur la protection des animaux en transport international)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ในการขนส่งสัตว์จะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ และสุขภาพของสัตว์ (Article 4) การขนส่งสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์ (Article 6) สัตว์ที่ถูกขนส่งจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีเพื่อไม่ให้สัตว์เกิดความตกใจหรือเกิดความเจ็บปวดหรือบาดเจ็บใด ๆ และห้ามมิให้มีการลากจูงสัตว์ทางหัว หู เขา หาง เท้า หรืออวัยวะส่วนใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดต่อสัตว์ (Article 14) เป็นต้น

(๒.๓) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (Convention européenne pour la protection des animaux de compagnie)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่อาจทำให้สัตว์เลี้ยงเจ็บปวดหรือทรมาน และห้ามการละทิ้งสัตว์เลี้ยง (Article 3) เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์เลี้ยงจะต้องดูแลและบำรุงเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงของตนอย่างดีตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 4) ห้ามมิให้ขายสัตว์เลี้ยงแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (Article 6) ห้ามมิให้มีการใช้สัตว์เลี้ยงเพื่อการโฆษณา เพื่อการแสดง หรือเพื่อการแข่งขันใด ๆ เว้นแต่การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึงสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์แต่ละชนิด (Article 9) การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนสภาพทางกายภาพของสัตว์เลี้ยงจะกระทำมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่าจำเป็นหรือกรณีการจำกัดการขยายพันธุ์ของสัตว์ (Article 10) เป็นต้น

(๒.๔) อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสิ่งมีชีวิตในป่าและพื้นที่ธรรมชาติแห่งยุโรป (Convention relative à la conservation de la vie sauvage et du milieu naturel de l'Europe)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์และสิ่งมีชีวิตในบริเวณเขตพื้นที่อนุรักษ์ตามธรรมชาติ

(๒.๕) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Convention européenne sur la protection des animaux vertébrés utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุดและจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์น้อยที่สุด (Article 7) สัตว์ซึ่งถูกใช้ในการทดลองที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์นั้นไม่สามารถถูกนำมาทดลองซ้ำอีกได้ เว้นแต่สัตว์นั้นไม่สามารถกลับมาเป็นสภาพตามเดิมได้และสัตว์นั้นถูกทำให้หมดความรู้สึกจนกระทั่งสัตว์นั้นตายไป (Article 11) เป็นต้น

(๒.๖) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ทุกชนิดย่อมได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูในสภาพที่เหมาะสมตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 3) ต้องจัดให้มีพื้นที่ตามความเหมาะสมเพื่อให้สัตว์ได้เคลื่อนที่ตามลักษณะธรรมชาติของสัตว์ (Article 4) ต้องจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่สัตว์แต่ละชนิด (Article 5) ต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพสัตว์เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (Article 7) เป็นต้น

(๒.๗) กฎระเบียบว่าด้วยการกำหนดแนวทางในการตรากฎหมาย การออกกฎ และการออกคำสั่งทางปกครองของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Directive du Conseil européen concernant le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des Etats membres relative à la protection des animaux utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

กฎระเบียบดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี และห้ามมิให้มีการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่จำเป็นแก่สัตว์ดังกล่าว (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้

สัตว์จำนวนน้อยที่สุดและจะต้องเลือกสัตว์พันธุ์ที่มีประสาทสัมผัสด้านความรู้สึกเจ็บปวดน้อยที่สุด และการทดลองจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์น้อยที่สุด (Article 7) หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง หากสัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองยังสามารถมีชีวิตอยู่ได้ต่อไป ให้รักษาและบำรุงสุขภาพสัตว์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ แต่ถ้าเป็นกรณีที่สัตว์นั้นไม่สามารถมีชีวิตต่อไปได้ให้ดำเนินการให้สัตว์นั้นตายไปโดยรวดเร็ว (Article 9) ภายหลังบรรลุวัตถุประสงค์ในการทดลอง หากสัตว์ยังมีสภาพแข็งแรงและเพื่อสวัสดิภาพของสัตว์ ให้ปล่อยสัตว์ดังกล่าวเป็นอิสระ (Article 11) หากการทดลองอาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดแก่สัตว์ที่ถูกทดลองอย่างต่อเนื่อง จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าการทดลองดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น (Article 12) เป็นต้น

### (๓) กฎหมายประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสไม่มีกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้เป็นการเฉพาะ แต่ก็มีกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์อยู่หลายฉบับ ดังนี้

#### (๓.๑) ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal)

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ซึ่งมีโทษทางอาญา ดังนี้

- การกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การกระทำทางเพศต่อสัตว์ มีโทษจำคุก ๒ ปี และปรับ ๓๐,๐๐๐ เหยียญยูโร โทษดังกล่าวให้รวมถึงกรณีการละทิ้งสัตว์เลี้ยงด้วย ยกเว้นกรณีการปล่อยสัตว์คืนสู่ธรรมชาติเพื่อการขยายพันธุ์ (Article 521-1) อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่

- การทดลองและการวิจัยในสัตว์ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติโดยสภาแห่งรัฐ (Décret en Conseil d'Etat) มีโทษจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๑๕๐,๐๐๐ เหยียญยูโร (Article 521-2)

- การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต มีโทษปรับไม่เกิน ๔๕๐ เหยียญยูโร (Article R653-1)

- การเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงในสภาพที่ไม่เหมาะสม มีโทษปรับไม่เกิน ๗๕๐ เหยียญยูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R654-1)

- การฆ่าสัตว์เลี้ยงโดยเจตนา มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐ เหยียญยูโร แต่ถ้าหากเคยมีการกระทำความผิดเดียวกันในช่วงเวลาไม่เกิน ๑ ปี ให้เพิ่มโทษปรับสูงสุดได้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ เหยียญยูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R655-1)

(๓.๒) ประมวลกฎหมายชนบท (Code rural)

เนื้อหาส่วนใหญ่ในประมวลกฎหมายชนบทจะเป็นเรื่องการจัดการพื้นที่และการทำเกษตรกรรม ซึ่งรวมถึงการเลี้ยงสัตว์ และยังมีข้อกำหนดมาตรการในด้านสุขอนามัยที่เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมต่าง ๆ และผลิตผลเกษตรกรรมด้วย อย่างไรก็ตาม ในประมวลกฎหมายชนบทมีบทบัญญัติบางมาตราที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ ได้แก่

- สัตว์ทุกชนิดจะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมแก่ลักษณะทางพันธุกรรมจากเจ้าของ (Article L214-1)

- ห้ามกระทำการที่ไม่เหมาะสมกับทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าที่เชื่องหรือที่ถูกควบคุม โดยหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสัตว์ดังกล่าวในเรื่องการเลี้ยงดู การกักขัง การขนส่งสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาโดยสภาแห่งรัฐ (Article L214-3)

- การจำหน่ายจ่ายแจกสัตว์เป็นกลุ่มฝูงจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นสัตว์เลี้ยงที่เพาะเลี้ยงไว้สำหรับงานนิทรรศการ การแข่งขัน หรือการจัดงานที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม (Article L214-4)

(๓.๓) กฎบัตรแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Charte nationale portant sur l'éthique de l'expérimentation animale)

กฎบัตรดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับการทดลองในสัตว์โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ในการทดลองในสัตว์ มนุษย์มีหน้าที่ที่จะต้องคำนึงถึงและเคารพว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ (Article 1)

- ให้มีการศึกษาและดำเนินการเพื่อยกเลิกการทดลองในสัตว์หรือให้ลดปริมาณการทดลองในสัตว์ให้เหลือน้อยที่สุด

สัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีตลอดเวลาทั้งในเรื่องสถานที่และการดำรงชีวิต (Article 5)

แนวจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ตามกฎบัตรนี้ มีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Comité nationale de réflexion éthique sur l'expérimentation animale) เป็นผู้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ

(๔) กฎหมายสหราชอาณาจักร

ในสหราชอาณาจักรได้มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นโดยเฉพาะ ได้แก่ Animal Welfare Act 2006 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

- นิยามคำว่า “สัตว์” หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังนอกเหนือจากมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ยังไม่คลอด (Section 1)

- สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ (Section 2)
- การกระทำที่รุนแรงหรืออันตรายต่อสัตว์ อันทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทรมานถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 4)
- การกระทำที่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือพิการถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 5)
- การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์มีความผิดตามกฎหมาย (Section 8)
- สัตว์ย่อมได้รับการดูแลสวัสดิภาพตามความเหมาะสม การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นความผิด (Section 9)
- ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือสัตว์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตหรือจดทะเบียนสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์
- มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้กับกรณีการทดลองและวิจัยในสัตว์ เนื่องจากมีกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ได้แก่ Animals (Scientific Procedures) Act 1986 (Section 58)

#### (๕) ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีได้มีการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๙๘ (Animal Welfare Act 1998) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๕.๑) ผู้ที่เลี้ยง ดูแล หรือมีหน้าที่จัดสวัสดิภาพสัตว์ต้องไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (article 2)

(๕.๒) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ที่อาศัย การขนส่ง (article 2a)

(๕.๓) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ เช่น ฝึกสอนสัตว์ โดยทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดจนเกินควร ฝึกสอนสัตว์ให้ใช้กำลังกับสัตว์อื่น บังคับให้สัตว์กินอาหารจำนวนมาก ใช้ยากระตุ้นกับสัตว์ในการแข่งขันกีฬา ทิ้งขว้างสัตว์เลี้ยง ใช้งานสัตว์โดยไม่เหมาะสมแก่สภาพของสัตว์นั้น (article 3)

(๕.๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด และให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของวุฒิสภามีอำนาจออกกฎหมายลำดับรองกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ประเภทต่าง ๆ (section III)

(๕.๕) กำหนดหลักเกณฑ์ในการฆ่าตัดสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด แต่บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการใช้สัตว์เพื่อการทดลองสำหรับการศึกษา การอบรม หรือการฝึกเฉพาะ (section IV)

(๕.๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สัตว์เพื่อการทดลอง โดยผู้ที่ประสงค์จะใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในการทดลองต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้ การใช้สัตว์เพื่อการทดลองดังกล่าวต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบัญญัตินี้กำหนดเท่านั้น เช่น การศึกษาวิจัยเพื่อป้องกันโรค การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นการใช้สัตว์เพื่อการทดลองในโครงการบางประเภทที่กฎหมายกำหนด เช่น โครงการตามกฎหมาย โครงการตามคำพิพากษา การวินิจฉัยโรค ไม่ต้องขออนุญาตตามรัฐบัญญัตินี้ แต่ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด โดยการดำเนินการใช้สัตว์เพื่อการทดลองนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดด้วย เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (section V)

(๕.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการศึกษา การอบรม หรือการฝึกเฉพาะทางเพื่อการรักษาพยาบาลของสถาบันการศึกษาหรือโรงพยาบาล (section VI)

(๕.๘) กำหนดหลักเกณฑ์ในการเพาะพันธุ์สัตว์และการค้าสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์หรือประกอบการค้าสัตว์บางประเภทต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และหากเป็นกรณีของสัตว์ที่ใช้เพื่อการทดลองต้องมีการจัดทำทะเบียนสัตว์นั้นด้วย (section VIII)

(๕.๙) ห้ามมิให้นำเข้า ขนส่ง หรือครอบครองสัตว์โดยมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section IX)

(๕.๑๐) กำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมายโดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของมลรัฐตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐบัญญัตินี้ และให้เจ้าหน้าที่ของมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของมลรัฐได้ (section X)

(๕.๑๑) รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section X)

(๕.๑๒) กำหนดบทลงโทษทางอาญาและโทษทางปกครองแก่ผู้ที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์และผู้ที่มีได้ปฏิบัติตามรัฐบัญญัตินี้ (section XII)

## (๖) ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียมีการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยได้มีการรับรองสิทธิสัตว์ไว้ในมาตรา 51A (g) ของรัฐธรรมนูญแห่งอินเดีย (Constitution of India) และมีการตรากฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ใน

ประมวลกฎหมายอาญา และมีกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับสำหรับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) นอกจากนี้ ยังมีการตรากฎหมายสำหรับใช้ในการคุ้มครองสัตว์ป่าด้วย คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันสัตว์ป่า ค.ศ. ๑๙๗๒ (The Wildlife Protection Act 1972) โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๖.๑) กำหนดนิยามคำว่า “สัตว์” ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐบัญญัตินี้ หมายถึง สิ่งมีชีวิต (living creature) นอกเหนือจากมนุษย์ (section 2) ยกเว้น

(๑) การเลี้ยงสัตว์และการใช้สัตว์เพื่อการทดลองสำหรับประโยชน์ในทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข ที่ไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานจนเกินสมควร (section 14)

(๒) การฆ่าสัตว์ในพิธีกรรมทางศาสนา (section 28)

(๖.๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์แห่งอินเดีย (chapter II) ประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งโดยรัฐบาลกลาง และตัวแทนสมาชิกรัฐสภา (section 5) โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่โดยสรุป ดังนี้ (section 9)

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการกำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการตรา แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการออกกฎหมายลำดับรองตามรัฐบัญญัตินี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การสนับสนุนด้านการเงินและด้านอื่นแก่สถานสงเคราะห์สัตว์หรือผู้ที่ช่วยเหลือสัตว์

- ให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินทุนและด้านอื่นในการจัดหาที่อาศัยให้แก่สัตว์

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ สถานพยาบาล และให้เงินสนับสนุนในกรณีจำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ เพื่อไม่ให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสัตว์เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๖.๓) กำหนดให้ตั้งกองทุนซึ่งได้รับเงินสนับสนุนเป็นครั้งคราวจากรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนอื่น เพื่อให้คณะกรรมการใช้ในการดำเนินการให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญนี้ (section 8)

(๖.๔) กำหนดให้ผู้ที่กระทำการซึ่งทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ ทรมาณโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญนี้ เช่น ทำร้ายสัตว์ให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มี เหตุผลอันสมควร ใช้ให้สัตว์ทำงานที่ไม่สมควร ขนส่งสัตว์ทำให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นำสัตว์ใส่กรงที่มีขนาดไม่เหมาะสม ล่ามสัตว์โดยไม่เหมาะสม ทำให้สัตว์พิการหรือฆ่าสัตว์โดยใช้สารพิษ จัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ เจ้าของไม่จัดเตรียมอาหารและน้ำดื่มให้สัตว์อย่างเพียงพอ จงใจให้สัตว์ของตน ออกไปภายนอกในขณะที่สัตว์เป็นโรคติดต่อหรือเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือตาย เป็นการกระทำให้ ความผิดซึ่งต้องได้รับโทษตามรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ การตัดเขาสัตว์ การทำหมัน การทำเครื่องหมายแก่สัตว์ การกำจัดสุนัขจรจัด การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น การเลี้ยงและ การใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามหมวด ๔ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ และการกระทำการหรือละเว้นการกระทำเพื่อ นำสัตว์มาเป็นอาหารซึ่งไม่ทำให้สัตว์บาดเจ็บหรือทุกข์ทรมาณโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (section 11)

(๖.๕) กำหนดมาตรการในการกำจัดสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บหรือทุกข์ทรมาณ (section 13)

(๖.๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อการทดลอง (chapter IV) โดยกำหนดมาตรการที่ไม่ให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายเกินสมควร และกำหนดบทลงโทษสำหรับ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้สัตว์ เพื่อการทดลองด้วย

(๖.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝึกสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อการแสดง (chapter V) โดยกำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะฝึกสัตว์หรือใช้สัตว์เพื่อการแสดงที่มีการจำหน่ายบัตรต้องมาขึ้นทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๓ (section 23) และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝึกและใช้สัตว์ เพื่อการแสดงโดยมิได้ขึ้นทะเบียนหรือมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติใน หมวดนี้มีให้ใช้บังคับแก่การฝึกสัตว์ของทหารและตำรวจและการนำสัตว์ดังกล่าวมาใช้ในการการแสดง การแสดงสัตว์ในสวนสัตว์ และการแสดงสัตว์เพื่อการศึกษาหรือการวิจัย (section 27)

(๖.๘) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ดำเนินการโดยมิได้รับอนุญาตหรือไม่ ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาตตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 26)

(๖.๙) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การยึด การตรวจค้น (section 32)

(๖.๑๐) ให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการครอบครองสัตว์ของผู้ที่ กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 29) และกำหนดมาตรการในการดูแลสัตว์ในกรณีที่เจ้าของสัตว์นั้น ได้รับโทษตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 35)

(๖.๑๑) รัฐบาลกลางอาจมอบอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน การใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 37)

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ปรากฏว่ามีทั้งประเทศที่มีการตรากฎหมายไว้โดยเฉพาะ เช่น ประเทศ สหราชอาณาจักร ประเทศเยอรมนี และประเทศอินเดีย และประเทศที่ไม่มีการตรากฎหมายเฉพาะ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายชนบท สำหรับประเทศไทยปัจจุบันมีบทบัญญัติใน การป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายหลายฉบับ เช่น มาตรา ๓๘๑<sup>๑</sup> และมาตรา ๓๘๒<sup>๒</sup> แห่งประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หรือพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่โดยที่บทกำหนดโทษสำหรับการทารุณกรรมสัตว์ตามที่กำหนดไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญามีอัตราค่อนข้างต่ำ การจะปรับปรุงอัตราโทษให้สูงขึ้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากจะเกินอัตราโทษของความผิดในภาค ๓ หลัโทษ ส่วนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ และพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ฯ ก็ให้ความคุ้มครองเฉพาะสัตว์บางประเภท ได้แก่ สัตว์ป่าหรือสัตว์ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และสัตว์ ที่จะถูกฆ่าในโรงฆ่าสัตว์เท่านั้น ประเทศไทยจึงยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ในการตราพระราชบัญญัตินี้จึงใช้ แนวทางตามประเทศที่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ไว้โดยเฉพาะ อันได้แก่กฎหมายของสหราชอาณาจักรและประเทศเยอรมนี ซึ่งกฎหมายของประเทศ ดังกล่าวจะใช้บังคับเฉพาะการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ประกอบกับ การกำหนดให้สัตว์ทุกชนิดได้รับความคุ้มครองในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพ จะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์ และหากไม่ปฏิบัติก็ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ อาจส่งผลให้ไม่มีผู้ได้นำสัตว์ไปเลี้ยงดู ประกอบกับการห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมสัตว์ทุกชนิด จะมีปัญหาในการตรวจสอบและควบคุม และอาจก่อให้เกิดปัญหากับกรณีของสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภค หรือสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ซึ่งโดยปกติจะต้องมีการฆ่าสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของ การทารุณกรรมสัตว์ อันจะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของบุคคลดังกล่าว นอกจากนั้น ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่ สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอยู่แล้ว ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนด หลักการในการให้ความคุ้มครองไว้เฉพาะสัตว์เลี้ยง ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตรงกับสภาพของ สังคม และไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน.

<sup>๑</sup> มาตรา ๓๘๑ ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

<sup>๒</sup> มาตรา ๓๘๒ ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

## บทความที่เกี่ยวข้อง

### กฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์\*

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์จึงมีบ่อยครั้งที่ต้องอาศัยกระแสสังคมไม่ว่าสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นตัวเลือกในการช่วยการกระจายข่าวเพื่อหยุดหรือต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ของคนบางคนในพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การนำเสนอคลิปสุนัขที่ถูกเขี่ยนตือร้องโอดโอยด้วยความเจ็บปวด สุนัขที่ถูกผูกติดไว้กับท้ายกระบะรถและผู้ขับขี่ลากไปจนสุนัขตาย ลูกแมวที่ติดปะทัดไว้ที่หางและวิ่งหัวซุกหัวซุน การฝึกสัตว์อย่างทรมาณเพื่อนำไปแสดง การกักขังสุนัขจำนวนนับสิบตัวไว้ในที่คับแคบ การนำช้างมาเดินเร่ร่อนขายผลไม้เป็นอาหารข้างตามเมืองใหญ่ เป็นต้น การใช้กระแสสังคมและการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ กดดันนับเป็นวิธีการที่ช่วยได้ระดับหนึ่ง แต่ก็เป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ เพราะสัตว์เหล่านั้นได้รับความทุกข์ทรมาน บางตัวถึงกับต้องสังเวยชีวิต นำมาซึ่งความสลดใจแก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ การสอดส่องดูแล ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือจากมูลนิธิ สมาคม หรือกลุ่มอาสาสมัครที่รวมตัวกันเพื่อช่วยกันดูแล ช่วยเหลือให้การรักษาสัตว์ต่าง ๆ ที่ถูกทอดทิ้ง ปล่อยปละละเลย หรือขาดความเอาใจใส่จากเจ้าของ หรือแม้กระทั่งสัตว์จรจัด ก็ถือเป็นการแสดงให้เห็นว่า ยังมีมนุษย์ที่มีเมตตาธรรมและความเอื้ออาทร สมควรที่จะได้รับการยกย่องจากสังคม หากคิดดูแล้วสัตว์เหล่านั้นก็ถือว่าเป็นเพื่อนร่วมโลกของมนุษย์และเป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนกันจึงมีความรู้สึกเจ็บปวดและทรมาณ เพียงแต่ไม่สามารถสื่อสารบอกความรู้สึกดังกล่าวผ่านทางภาษา คงแสดงได้เพียงอากัปกิริยาและท่าทาง

การที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะจึงทำให้ข่าวการทารุณกรรมสัตว์ยังคงปรากฏให้เห็นในสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สังคมออนไลน์ หรือตามท้องถนน ด้วยเหตุนี้ จึงมีการรวมตัวกันในกลุ่มผู้รักสัตว์และผู้สนับสนุนผลักดันให้มีกฎหมายป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ โดยมีสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย เป็นผู้แทนในการเสนอกฎหมายดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ สภาผู้แทนราษฎรในการประชุมสมัยสามัญทั่วไป ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ จำนวน ๓๒๕ ต่อ ๐ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... มติเป็นเอกฉันท์แสดงให้เห็นโดยปริยายว่ากฎหมายนี้มีความสำคัญ เหตุผลการร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... เพราะปัจจุบันในกระแสโลกาภิวัตน์เป็นที่ยอมรับโดยสากล และโดยหลักคุณธรรมว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามธรรมชาติของสัตว์และได้รับการดูแลมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม หรือมีการฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็นโดยเจ้าของและผู้เลี้ยงสัตว์ต้องจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ให้เหมาะสมตามชนิดและประเภทสัตว์

\* ที่มา : รุจิระ บุนนาค บทความ ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นได้จาก <http://www.naewna.com> วันที่ ๑ ตุลาคม

อีกทั้งสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของจะต้องได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกทารุณกรรมเช่นกัน นอกจากนี้ มีการนำสัตว์มาเลี้ยง ไม่ว่าจะนำไปเพื่อการค้า การแสดง การประกอบกิจการดังกล่าวต้องคำนึงถึงการจัดสวัสดิภาพและการป้องกันมิให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานที่อาจเกิดแก่สัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดูหรือการใช้สัตว์ประกอบกิจการ คำว่า “การทารุณกรรม” ตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวหมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน เจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย

สำหรับการกระทำที่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ เช่น การเขี่ยน การทุบตี หรือการกระทำที่ทำให้สัตว์ทรมาน เจ็บปวด พิกัด หรือตาย การกักขังสัตว์ไว้ในที่คับแคบ การนำสัตว์ที่เป็นอริกันมาไว้ในที่เดียวกัน การทอดทิ้งสัตว์เพื่อให้พ้นภาวะ การจงใจทำให้สัตว์ทุกข์ทรมานจากการงดให้อาหาร หรือน้ำ หรือขาดการพักผ่อน การพันธนาการสัตว์เป็นเวลานานเกินความจำเป็นหรือการใช้เครื่องพันธนาการที่ไม่เหมาะสม การบริโภคนสัตว์ที่ยังมีชีวิตอยู่ การใช้สัตว์ประกอบกิจการ ทั้งนี้หากผู้ใดกระทำการที่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจค้นสถานที่ และตรวจยานพาหนะ เพื่อตรวจสอบเหตุการณ์การทารุณกรรมสัตว์ หรือยึด อาศัยสัตว์สำหรับผู้ที่ต้องการประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ เช่น การค้าสัตว์ การฝึกสัตว์ การขยายพันธุ์สัตว์ การแสดง หรือการประกวดสัตว์ก็จะต้องได้รับใบอนุญาต ผู้จัดการตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์

แม้ในขณะนี้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ยังไม่มีผลใช้บังคับ เพราะยังต้องผ่านขั้นตอนกระบวนการออกกฎหมาย แต่หากทุกคนช่วยกันอบรมลูกหลานให้รู้ถึงความเมตตาต่อสัตว์ การทรมาน ปล่อยปละละเลยสัตว์เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ ตลอดจนไม่ควรสนับสนุนการกระทำของผู้ใดที่จะส่งผลให้เป็นการทรมานสัตว์ เพราะสัตว์เหล่านั้นก็มีชีวิต มีเลือดเนื้อ มีความรู้สึก (เจ็บปวด) เช่นเดียวกับมนุษย์ ย่อมเป็นการดีไม่น้อย นอกจากนี้ความเมตตาที่ยังทำให้โลกเกิดสันติ ดังที่ว่า “เมตตาธรรมค้ำจุนโลก”

## ความพยายามในการแก้ไขปัญหาละทิ้งสัตว์และป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการคุกคาม ทรมานและละทิ้งสัตว์เลี้ยง ได้รับการผลักดันโดยถูกนำเสนอเป็นร่างกฎหมาย\*

“ความยิ่งใหญ่และความเจริญในจริยธรรมและศีลธรรมของชาติหนึ่งชาติใดนั้น สามารถวัดได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติต่อสัตว์ (The greatness of a nation and its moral progress can be judged by the way its animals are treated)” (มหาตมะ คานธี (Mahatma Gandhi))

การให้ความคุ้มครองดูแลสัตว์ในประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะเป็นการให้ความคุ้มครองดูแลในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับศีลธรรม (Moral) เป็นส่วนใหญ่ เช่น การห้ามทารุณสัตว์ และการห้ามใช้แรงงานสัตว์เกินสมควร เป็นต้น ต่อมาในช่วงหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๕ การให้ความคุ้มครอง ดูแลสัตว์ จะเป็นในลักษณะที่มนุษย์มีความเคารพต่อธรรมชาติมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการออกกฎหมายเพื่อรองรับแนวความคิดในการอยู่ร่วมกันกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในธรรมชาติ เช่น การให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ป่าทุกประเภทตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยไม่จำกัดถิ่นที่อยู่อาศัยหรือสถานที่หากินของสัตว์ เช่น สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่บนบก สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในน้ำ หรือสัตว์ป่าที่หากินอยู่กลางอากาศ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สาระสำคัญของกฎหมายตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการให้ความคุ้มครองเฉพาะแก่สิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ป่าเท่านั้น จึงทำให้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการคุกคาม ทรมาน และละทิ้งสัตว์เลี้ยงนั้น ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบันที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปในสังคมไทย และระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ กล่าวคือ สัตว์เลี้ยงที่ถูกละทิ้งจนกลายเป็นสัตว์จรจัด นอกจากจะเป็นภาระในการเลี้ยงดูโดยภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว สัตว์จรจัดดังกล่าวยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิตของประชาชนภายในชาติได้ นอกจากนี้ การบริโภคเนื้อสัตว์เลี้ยงบางประเภท เช่น การบริโภคเนื้อสุนัขและเนื้อแมวในบางท้องถิ่นของประเทศไทย อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในการท่องเที่ยวที่ต่างชาติอาจมองว่า การกระทำความดังกล่าวเป็นการกระทำที่โหดร้าย ป่าเถื่อน และด้อยพัฒนาทางจิตใจได้ เป็นต้น

ความพยายามในการแก้ไขปัญหาละทิ้งสัตว์และป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการคุกคาม ทรมาน และละทิ้งสัตว์เลี้ยง ได้รับการผลักดันโดยถูกนำเสนอเป็นร่างกฎหมายจากองค์กรต่างๆ หลายองค์กร ทั้งที่เป็นองค์กรภาครัฐ เช่น กรมปศุสัตว์ และองค์กรภาคเอกชนที่ไม่ได้แสวงหาผลกำไร เช่น สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย (Thai Society for Prevention of Cruelty to Animals (TSPCA)) เป็นต้น โดยได้ร่วมมือกันร่าง “ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....” ขึ้น ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ถือเป็นร่างกฎหมายเฉพาะฉบับแรกของประเทศไทยที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครอง ดูแล ป้องกันการทารุณกรรมทรมานและละทิ้งสัตว์เลี้ยง

---

\* ที่มา: ยศพล ศุภวิจิตรกุล บทความที่เกี่ยวข้อง ส่งให้โดย สมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๗.

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ฉบับที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และได้ถูกนำเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว มีสาระสำคัญรวมทั้งสิ้น ๗ หมวด ๓๑ มาตรา โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อต้องการที่จะให้ความคุ้มครองดูแลสัตว์เลี้ยง ในฐานะที่เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีชีวิต ความรู้สึก และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประเภทหนึ่งของสิ่งแวดล้อม (๒) เพื่อคุ้มครองมิให้สัตว์เลี้ยงต้องถูกกระทำการทารุณกรรม (๓) เพื่อคุ้มครองให้เจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้เพื่อการแสดง

การให้ความคุ้มครอง ดูแล และจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นการให้ความคุ้มครองดูแลเฉพาะแก่สัตว์เลี้ยงประเภทต่างๆ ดังนี้ (๑) สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน (๒) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน (๓) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร (๔) สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง (๕) สัตว์เลี้ยงอื่น ซึ่งสัตว์เลี้ยงทุกประเภท จะได้รับความคุ้มครองดูแลโดยไม่จำกัดว่าสัตว์นั้น จะเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของหรือไม่มีเจ้าของก็ตาม โดยตัวอย่างของการให้ความคุ้มครอง ดูแล และจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มีดังนี้

(๑) การงดเว้นกระทำการหรือการกระทำการใด ๆ ที่เป็นการทารุณกรรมสัตว์ และมิผลทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทูพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) เจ้าของและผู้ครอบครองสัตว์ มีหน้าที่ต้องจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ของตน โดยต้องทำการเลี้ยงหรือดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

(๓) ในระหว่างการขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์ ผู้ครอบครองสัตว์ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์รายใด ไม่กระทำการเลี้ยง ดูแล หรือจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

(๔) การปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใดๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท เว้นแต่การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์นั้นไปดูแลแทน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่าหากบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ ผ่านการพิจารณาอนุมัติได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ก็จะเป็นบทบัญญัติในทางกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทยที่มีสาระสำคัญโดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการให้ความคุ้มครอง ดูแล ป้องกันการทารุณกรรม และจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เลี้ยง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังกล่าวจะได้ให้ความคุ้มครอง ดูแล ป้องกันการทารุณกรรม และจัดสวัสดิภาพให้แก่สัตว์เลี้ยงในลักษณะที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ปัญหาในทางปฏิบัติบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการควบคุม ดูแล และจำกัดจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมดูแลสุนัขจรจัด หรือแมวจรจัด อาจจะไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง เพราะเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยง

อาจทำการปล่อยหรือละทิ้งสัตว์เลี้ยงในสถานที่ที่ไม่มีบุคคลใดทราบได้ว่าสัตว์เลี้ยงดังกล่าวมีใครเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ดังนั้น การที่จะทราบได้ว่าบุคคลใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์เลี้ยง อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติหากไม่ได้มีการบันทึกและจัดทำฐานข้อมูลเอาไว้อย่างเป็นระบบ

---

## ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๒๑๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ  
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

: ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....  
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ  
ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

(๑)



สำนักงานเลขาธิการสภา  
ปฏิวัติ  
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เลขรับ 6127  
วันที่ 1 ต.ค. 2557  
เวลา 12.34 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๖๒๑๑

สำนักนายกรัฐมนตรี  
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ  
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป  
รับที่ ๑๓๖/๕๗ วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๕๗  
เวลา ๑๓.๕๗ ส่ง พ.น. / ก.ท.ค.  
สำนักการประชุม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ จำนวน ๗ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ....
๒. ร่างพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ....
๓. ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
๔. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๘๒

พ.ศ. ....

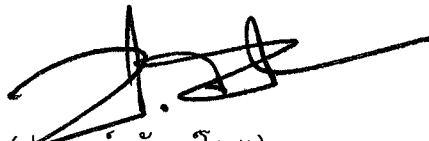
๕. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....
๖. ร่างพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ....
๗. ร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

จำนวน ๗ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้จำนวน ๗ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

  
(ชระยุทธ จันทรโอชา)  
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานยุติ  
รับที่ ๑๕ (น) / ๒๕๕๗  
วันที่ ๑ ต.ค. / ๕๗  
เวลา ๑๕.๐๕ น.

สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อำนวยการ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(๒)

บันทึกหลักการและเหตุผล  
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์  
พ.ศ. ....

---

### หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

### เหตุผล

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้อง จัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๓)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

พ.ศ. ....

.....  
.....  
.....

.....  
.....  
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัด  
สวัสดิภาพสัตว์

.....  
.....  
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม  
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน  
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้  
“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อ  
ใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ  
ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึง

(๑) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

(๒) สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

(๓) สัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ  
“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้  
สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่  
ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึง  
ผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

(๔)

“องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า คณะบุคคลหรือนิติบุคคล  
ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานสงเคราะห์สัตว์” หมายความว่า สถานที่สำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยเหลือ  
และอนุบาลสัตว์ที่ถูกทอดทิ้งหรือไม่มีเจ้าของ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรม  
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

“สัตวแพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามกฎหมาย  
ว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการ  
ตามพระราชบัญญัตินี้

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการ  
ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศเพื่อปฏิบัติการ  
ตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

#### หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันการ  
การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์  
เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อธิบดีกรมการศาสนา  
อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง  
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย อธิบดีกรมอนามัย  
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย  
เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์  
ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์  
หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ  
และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี  
ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ  
ซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการ  
ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง  
หรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ  
ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวรรคสอง หากวาระ  
ที่เหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน รัฐมนตรีจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนก็ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการ  
ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่ง  
เพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้  
แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจาก  
ตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย

หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๗) พ้นจากการเป็นคณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิ

ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ หรือผู้แทนสถานสงเคราะห์สัตว์ ใน  
กรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานะนั้น

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์  
และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี

(๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน  
การทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตาม  
พระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ  
หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๖)

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า  
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ  
หน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง  
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง  
เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการ  
อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๑ คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรม  
ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์  
ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กร  
จัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดี  
ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์  
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงาน  
เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจ  
และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๓) การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการป้องกันการทารุณกรรม  
หรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๔) การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๕) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๗)

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ได้ดำเนินกิจกรรม โดยฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากองค์กร จัดสวัสดิภาพสัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจ เพิกถอนการขึ้นทะเบียนขององค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์นั้นได้

หมวด ๓

สถานสงเคราะห์สัตว์

---

มาตรา ๑๔ เพื่อสนับสนุนการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศ กำหนด

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ แล้ว อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์
- (๒) การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายใน สถานสงเคราะห์สัตว์
- (๓) การอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการ อันเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ให้นายทะเบียนมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้สถานสงเคราะห์สัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากสถานสงเคราะห์สัตว์ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียน มีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของสถานสงเคราะห์สัตว์นั้นได้

หมวด ๔

การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

---

มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๘)

มาตรา ๑๘ การกระทำได้ต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา ๑๗

(๑) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

(๒) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

(๓) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(๔) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บ

และไม่สามารถเยียวยาหรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน

(๕) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา

(๖) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน

(๗) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพ การสัตวแพทย์โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์

(๘) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์

(๙) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น

(๑๐) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ

(๑๑) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการ

#### หมวด ๕

#### การจัดสวัสดิภาพสัตว์

มาตรา ๑๙ เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตน ให้เหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองให้แก่ผู้ซึ่งประสงค์จะนำสัตว์ไปดูแลแทน

มาตรา ๒๑ การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์

หมวด ๖  
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี
- (๕) นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในภยันตรายในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ

การเข้าไปในสถานที่ตาม (๒) เพื่อทำการตรวจค้นต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเน้นเข้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการยกย้าย ซุกซ่อน หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ดำเนินการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่พบสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าการให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้

การฆ่าสัตว์ตามวรรคหนึ่ง จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และในกรณีที่สัตว์นั้นไม่มีเจ้าของต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ ให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๑๐)

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่  
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗  
บทกำหนดโทษ

---

มาตรา ๒๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ  
ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ เจ้าของสัตว์หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข  
ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษปรับไม่  
เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๑ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว  
ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลา  
ที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับ  
ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....  
นายกรัฐมนตรี

## บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

### ๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการคุ้มครองมิให้ถูกกระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพให้เหมาะสมตามประเภทและชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างการเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

### ๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดความหมายของการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ร่างมาตรา ๓) ไว้ดังต่อไปนี้

“การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ทูพลภาพ หรืออาจมีผลให้สัตว์นั้นตาย

“การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

๒.๒ สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ สัตว์ซึ่งโดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง เช่น สุนัข แมว โค กระบือ ม้า สุกร เป็ด ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่เจ้าของหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า สัตว์น้ำ ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง หรือสัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๓ คณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยมีอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรี เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และการออก

ประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (ร่างมาตรา ๕ ถึงร่างมาตรา ๑๐)

**๒.๔ องค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์** กำหนดให้คณะบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน (ร่างมาตรา ๑๑) โดยองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์อาจได้รับการสนับสนุนจากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในการดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดเครือข่ายอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๒) แต่หากองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ใดดำเนินกิจกรรมโดยฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือกระทำการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ระงับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๓)

**๒.๕ สถานสงเคราะห์สัตว์** กำหนดให้ผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นสถานสงเคราะห์สัตว์ต่อนายทะเบียน (ร่างมาตรา ๑๔) โดยผู้ซึ่งจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว อาจได้รับการสนับสนุนด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การควบคุมปริมาณสัตว์และการป้องกันโรคระบาดสัตว์ภายในสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จากกรมปศุสัตว์หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๕) แต่หากสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนแล้ว ดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ หรือไม่จัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสม นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือและกำหนดระยะเวลาให้ปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

**๒.๖ การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์** กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๑๗) โดยได้กำหนดข้อยกเว้นสำหรับการกระทำบางกรณีไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ เช่น การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ (ร่างมาตรา ๑๘)

**๒.๗ การจัดสวัสดิภาพสัตว์** กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๑๙) กำหนดห้ามมิให้เจ้าของสัตว์ปล่อย ละทิ้ง หรือกระทำการใด ๆ ให้สัตว์พ้นจากการดูแลของตนโดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๒๐) การขนส่งสัตว์ หรือการนำสัตว์ไปใช้งานหรือใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยการออกประกาศต้องคำนึงถึงประเภท ชนิด ลักษณะ และอายุของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๒๑)

**๒.๘ พนักงานเจ้าหน้าที่** กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออกหนังสือเรียกเจ้าของสัตว์ ผู้แทนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ ผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา เข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทารุณกรรมสัตว์ สั่งให้หยุดซึ่งยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบ เมื่อได้รับแจ้งหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการทารุณกรรมสัตว์ ยึดหรืออายัดสัตว์หรือซากของสัตว์ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกฆ่าหรือถูกทารุณกรรม รวมทั้งเอกสารหลักฐาน ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี นำสัตว์ที่ถูกทารุณกรรมไปตรวจรักษา หรือช่วยเหลือสัตว์ที่ตกอยู่ในอันตราย ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์นั้นไม่มีเจ้าของ (ร่างมาตรา ๒๒) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบสัตว์ถูกปล่อย ละทิ้ง หรือไม่มีเจ้าของ ให้ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา ๒๓) ในกรณีที่พบว่าสัตว์ตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บสาหัส และสัตว์แพทย์เห็นว่าทำให้สัตว์มีชีวิตอยู่ต่อไปจะได้รับความทุกข์ทรมาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ฆ่าสัตว์นั้นได้ โดยการฆ่าสัตว์จะต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และหากสัตว์นั้นมีเจ้าของจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของสัตว์ด้วย (ร่างมาตรา ๒๔)

**๒.๙ บทกำหนดโทษ** กำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๕) เจ้าของสัตว์หรือผู้ซึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๒๖) ผู้ซึ่งไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท (ร่างมาตรา ๓๐) โดยกำหนดให้บรรดาความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

### ๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศ และอนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังต่อไปนี้

(๑) **ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์** (Déclaration universelle des droits de l'animal)

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๑๙๗๘ ได้มีกลุ่มคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วย นักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ขึ้นที่สำนักงานองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวบังคับใช้เป็นหลักการทั่วไปในระดับสากล และนานาชาติ ในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็ได้มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมายและการออกกฎ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ทั้งในประเทศฝรั่งเศสและประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง

หลักการสาระสำคัญของปฏิญญาดังกล่าว คือ การยอมรับว่าสัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิทธิดังกล่าวยอมรับได้รับการยอมรับและเคารพโดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- สัตว์ยอมรับมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพและยอมรับในสิทธินั้น (Article 2)
- การห้ามมิให้มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การฆ่าสัตว์จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็นจำเป็น และจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือความหวาดกลัวต่อสัตว์ (Article 3)
- สัตว์ป่ายอมรับมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระตามธรรมชาติ การกักขังสัตว์ป่า การล่าสัตว์ป่า และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่า จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นจำเป็นอย่างยิ่ง (Article 4)

- สัตว์เลี้ยงยอมรับมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูอย่างดี และไม่สามารถถูกปล่อยละทิ้งหรือทำให้สิ้นชีวิตโดยไม่มีเหตุอันควรได้

การเลี้ยงสัตว์และการใช้งานสัตว์จะต้องคำนึงถึงทั้งทางด้านกายภาพและความรู้สึกของสัตว์แต่ละชนิด

การใช้สัตว์เพื่อการแสดงต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีของสัตว์ และจะต้องไม่มีการกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ (Article 5)

- การทดลองในสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทางกายภาพและจิตใจต่อสัตว์ (Article 6)

- การฆ่าสัตว์โดยไม่จำเป็นเปรียบเสมือนได้กับอาชญากรรม (Article 7)

## (๒) อนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป (Convention européenne et Directive européenne)

สหภาพยุโรปได้มีการออกอนุสัญญาและกฎระเบียบซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์อยู่หลายฉบับ ซึ่งอนุสัญญาและกฎระเบียบที่ออกโดยสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งมนุษย์นำมาใช้ทั้งเพื่อการบริโภค การขนส่ง รวมถึงการทดลองและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งเน้นที่ความปลอดภัยของมนุษย์ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในอนุสัญญาแต่ละฉบับจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๒.๑) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux d'abattage)

อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภค ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การห้ามกระทำรุนแรงต่อสัตว์ในช่วงระหว่างการขนส่งเพื่อนำสัตว์ไปฆ่า (Article 5) หากไม่ได้มีการฆ่าสัตว์ในทันทีที่นำสัตว์ไปถึงโรงฆ่าสัตว์ ให้จัดให้มีที่พักแก่สัตว์ (Article 6) การจัดสถานที่ที่เหมาะสมแก่สัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่า (Article 7) การดูแลสัตว์ที่จะถูกนำไปฆ่าอย่างดี (Article 8) วิธีในการฆ่าสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานต่อสัตว์ เป็นต้น

(๒.๒) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการขนส่งสัตว์ระหว่างประเทศ (Convention européenne sur la protection des animaux en transport international)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ในการขนส่งสัตว์จะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์ (Article 4) การขนส่งสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์ (Article 6) สัตว์ที่ถูกขนส่งจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีเพื่อไม่ให้สัตว์เกิดความตกใจหรือเกิดความเจ็บปวดหรือบาดเจ็บใด ๆ และห้ามมิให้มีการลากจูงสัตว์ทางหัว หู เขา หาง เท้า หรืออวัยวะส่วนใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดต่อสัตว์ (Article 14) เป็นต้น

(๒.๓) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เลี้ยง (Convention européenne pour la protection des animaux de compagnie)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ ที่อาจทำให้สัตว์เลี้ยงเจ็บปวดหรือทรมาน และห้ามการละทิ้งสัตว์เลี้ยง (Article 3) เจ้าของหรือผู้ดูแลสัตว์เลี้ยงจะต้องดูแลและบำรุงเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงของตนอย่างดีตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 4) ห้ามมิให้ขายสัตว์เลี้ยงแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (Article 6) ห้ามมิให้มีการใช้สัตว์เลี้ยงเพื่อการโฆษณา เพื่อการแสดง หรือเพื่อการแข่งขันใด ๆ เว้นแต่การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึงสวัสดิภาพและสุขภาพของสัตว์แต่ละชนิด (Article 9) การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนสภาพทางกายภาพของสัตว์เลี้ยงจะกระทำมิได้ เว้นแต่ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่าจำเป็นหรือกรณีการจำกัดการขยายพันธุ์ของสัตว์ (Article 10) เป็นต้น

(๒.๔) อนุสัญญาว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสิ่งมีชีวิตในป่าและพื้นที่ธรรมชาติแห่งยุโรป (Convention relative à la conservation de la vie sauvage et du milieu naturel de l'Europe)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์และสิ่งมีชีวิตในบริเวณเขตพื้นที่อนุรักษ์ตามธรรมชาติ

(๒.๕) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Convention européenne sur la protection des animaux vertébrés utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุดและจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์น้อยที่สุด (Article 7) สัตว์ซึ่งถูกใช้ในการทดลองที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์นั้นไม่สามารถถูกนำมาทดลองซ้ำอีกได้ เว้นแต่สัตว์นั้นไม่สามารถกลับมามีสภาพตามเดิมได้และสัตว์นั้นถูกทำให้หมดความรู้สึกจนกระทั่งสัตว์นั้นตายไป (Article 11) เป็นต้น

(๒.๖) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค (Convention européenne sur la protection des animaux dans les élevages)

อนุสัญญาดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ทุกชนิดย่อมได้รับการดูแลและบำรุงเลี้ยงดูในสภาพที่เหมาะสมตามสภาพทางพันธุกรรมของสัตว์แต่ละชนิด (Article 3) ต้องจัดให้มีพื้นที่

## (๑๖)

ตามความเหมาะสมเพื่อให้สัตว์ได้เคลื่อนที่ตามลักษณะธรรมชาติของสัตว์ (Article 4) ต้องจัดสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่สัตว์แต่ละชนิด (Article 5) ต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (Article 7) เป็นต้น

(๒.๗) กฎระเบียบว่าด้วยการกำหนดแนวทางในการตรากฎหมาย การออกกฎ และการออกคำสั่งทางปกครอง ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (Directive du Conseil européen concernant le rapprochement des dispositions législatives, réglementaires et administratives des Etats membres relative à la protection des animaux utilisés à des fins expérimentales ou à d'autres fins scientifiques)

กฎระเบียบดังกล่าวมีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น สัตว์ที่ถูกใช้เพื่อการทดลองหรือวิจัยทางวิทยาศาสตร์ จะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี และห้ามมิให้มีการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือทรมานโดยไม่จำเป็นแก่สัตว์ดังกล่าว (Article 5) ในการทดลองจะต้องใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุดและจะต้องเลือกสัตว์พันธุ์ที่มีประสาทสัมผัส ด้านความรู้สึกเจ็บปวดน้อยที่สุด และการทดลองจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวดทรมานแก่สัตว์ น้อยที่สุด (Article 7) หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง หากสัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองยังสามารถมีชีวิต อยู่ได้ต่อไป ให้รักษาและบำรุงสุขภาพสัตว์ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ แต่ถ้าเป็นกรณีที่สัตว์นั้น ไม่สามารถมีชีวิตต่อไปได้ให้ดำเนินการให้สัตว์นั้นตายไปโดยรวดเร็ว (Article 9) ภายหลัง บรรลู่วัตถุประสงค์ในการทดลอง หากสัตว์ยังมีสภาพแข็งแรงและเพื่อสวัสดิภาพของสัตว์ ให้ปล่อยสัตว์ดังกล่าวเป็นอิสระ (Article 11) หากการทดลองอาจก่อให้เกิดความเจ็บปวดแก่สัตว์ ที่ถูกทดลองอย่างต่อเนื่อง จะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าการทดลองดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตอื่น (Article 12) เป็นต้น

### (๓) กฎหมายประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสไม่มีกฎหมายที่กำหนดในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้เป็นการเฉพาะ แต่ก็มีกฎหมายที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์อยู่หลายฉบับ ดังนี้

#### (๓.๑) ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal)

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ซึ่งมีโทษทางอาญา ดังนี้

- การกระทำที่รุนแรงต่อสัตว์ การกระทำทางเพศต่อสัตว์ มีโทษจำคุก ๒ ปี และปรับ ๓๐,๐๐๐ เหยียญูโร โทษดังกล่าวให้รวมถึงกรณีการละทิ้งสัตว์เลี้ยงด้วย ยกเว้นกรณีการปล่อยสัตว์คืนสู่ธรรมชาติเพื่อการขยายพันธุ์ (Article 521-1) อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่

- การทดลองและการวิจัยในสัตว์ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติโดยสภาแห่งรัฐ (Décret en Conseil d'Etat) มีโทษจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๑๕๐,๐๐๐ เหยียญูโร (Article 521-2)

- การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สัตว์เลี้ยงได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต มีโทษปรับไม่เกิน ๔๕๐ เหยียญูโร (Article R653-1)

(๑๗)

- การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในสภาพที่ไม่เหมาะสม มีโทษปรับไม่เกิน ๗๕๐ เหรียญยูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R654-1)

- การฆ่าสัตว์เลี้ยงโดยเจตนา มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐ เหรียญยูโร แต่ถ้าหากเคยมีการกระทำความผิดเดียวกันในช่วงเวลาไม่เกิน ๑ ปี ให้เพิ่มโทษปรับสูงสุดได้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ เหรียญยูโร อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวไม่ใช้กับกรณีประเพณีการต่อสู้วัวกระทิงและการชนไก่ในบางพื้นที่ (Article R655-1)

(๓.๒) ประมวลกฎหมายชนบท (Code rural)

เนื้อหาส่วนใหญ่ในประมวลกฎหมายชนบทจะเป็นเรื่องการจัดการพื้นที่และการทำเกษตรกรรม ซึ่งรวมถึงการเลี้ยงสัตว์ และยังมีข้อกำหนดมาตรการในด้านสุขอนามัยที่เกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมต่าง ๆ และผลิตผลเกษตรกรรมด้วย อย่างไรก็ตาม ในประมวลกฎหมายชนบทมีบทบัญญัติบางมาตราที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ ได้แก่

- สัตว์ทุกชนิดจะต้องได้รับการจัดให้อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมแก่ลักษณะทางพันธุกรรมจากเจ้าของ (Article L214-1)

- ห้ามกระทำการที่ไม่เหมาะสมกับทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าที่เชื่องหรือที่ถูกควบคุม โดยหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสัตว์ดังกล่าวในเรื่องการเลี้ยงดู การกักขัง การขนส่งสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในรัฐกฤษฎีกาโดยสภาแห่งรัฐ (Article L214-3)

- การจำหน่ายจ่ายแจกสัตว์เป็นกลุ่มฝูงจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นสัตว์เลี้ยงที่เพาะเลี้ยงไว้สำหรับงานนิทรรศการ การแข่งขัน หรือการจัดงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม (Article L214-4)

(๓.๓) กฎบัตรแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Charte nationale portant sur l'éthique de l'expérimentation animale)

กฎบัตรดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดลองในสัตว์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ในการทดลองในสัตว์ มนุษย์มีหน้าที่ที่จะต้องคำนึงถึงและเคารพว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ (Article 1)

- ให้มีการศึกษาและดำเนินการเพื่อยกเลิกการทดลองในสัตว์หรือให้ลดปริมาณการทดลองในสัตว์ให้เหลือน้อยที่สุด

สัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีตลอดเวลาทั้งในเรื่องสถานที่และการดำรงชีวิต (Article 5)

แนวจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ตามกฎบัตรนี้ มีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Comité nationale de réflexion éthique sur l'expérimentation animale) เป็นผู้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ

(๔) กฎหมายสหราชอาณาจักร

ในสหราชอาณาจักรได้มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขึ้นโดยเฉพาะ ได้แก่ Animal Welfare Act 2006 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

- นิยามคำว่า “สัตว์” หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีกระดูกสันหลังนอกเหนือจากมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ยังไม่คลอด (Section 1)

(๑๘)

- สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ แต่ไม่รวมถึงสัตว์ที่ใช้ชีวิตอยู่ตามธรรมชาติ (Section 2)
- การกระทำที่รุนแรงหรืออันตรายต่อสัตว์ อันทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทรมานถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 4)
- การกระทำที่ทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือพิการถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (Section 5)
- การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์มีความผิดตามกฎหมาย (Section 8)
- สัตว์ย่อมได้รับการดูแลสวัสดิภาพตามความเหมาะสม การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นความผิด (Section 9)
- ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และกำหนดมาตรการในการช่วยเหลือสัตว์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- กำหนดหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตหรือจดทะเบียนสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์
- มาตรการตามกฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้กับกรณีการทดลองและวิจัยในสัตว์ เนื่องจากมีกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ได้แก่ Animals (Scientific Procedures) Act 1986 (Section 58)

**(๕) ประเทศเยอรมนี**

ประเทศเยอรมนีได้มีการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์โดยไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๙๘ (Animal Welfare Act 1998) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๕.๑) ผู้ที่เลี้ยง ดูแล หรือมีหน้าที่จัดสวัสดิภาพสัตว์ต้องไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (article 2)

(๕.๒) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เช่น ที่อาศัย การขนส่ง (article 2a)

(๕.๓) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ เช่น ฝึกสอนสัตว์ โดยทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดจนเกินควร ฝึกสอนสัตว์ให้ใช้กำลังกับสัตว์อื่น บังคับให้สัตว์กินอาหารจำนวนมาก ใช้ยากระตุ้นกับสัตว์ในการแข่งขันกีฬา ทิ้งขว้างสัตว์เลี้ยง ใช้งานสัตว์ โดยไม่เหมาะสมแก่สภาพของสัตว์นั้น (article 3)

(๕.๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด และให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของวุฒิสภามีอำนาจออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ประเภทต่าง ๆ (section III)

(๕.๕) กำหนดหลักเกณฑ์ในการผ่าตัดสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานน้อยที่สุด แต่บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการใช้สัตว์เพื่อการทดลองสำหรับการศึกษา การอบรม หรือการฝึกเฉพาะ (section IV)

(๕.๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้สัตว์เพื่อการทดลอง โดยผู้ที่ประสงค์จะใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในการทดลองต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้ การใช้สัตว์เพื่อการทดลองดังกล่าวต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ที่รัฐบัญญัตินี้กำหนดเท่านั้น เช่น การศึกษาวิจัยเพื่อป้องกันโรค การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นการใช้สัตว์เพื่อการทดลองในโครงการบางประเภทที่กฎหมายกำหนด เช่น โครงการตามกฎหมายโครงการตามคำพิพากษา การวินิจฉัยโรค ไม่ต้องขออนุญาตตามรัฐบัญญัตินี้ แต่ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด โดยการดำเนินการใช้สัตว์เพื่อการทดลองนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดด้วย เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร (section V)

(๕.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อการศึกษา การอบรม หรือการฝึกเฉพาะทางเพื่อการรักษาพยาบาลของสถาบันการศึกษาหรือโรงพยาบาล (section VI)

(๕.๘) กำหนดหลักเกณฑ์ในการเพาะพันธุ์สัตว์และการค้าสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์หรือประกอบการค้าสัตว์บางประเภทต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ และหากเป็นกรณีของสัตว์ที่ใช้เพื่อการทดลองต้องมีการจัดทำทะเบียนสัตว์นั้นด้วย (section VIII)

(๕.๙) ห้ามมิให้นำเข้า ขนส่ง หรือครอบครองสัตว์โดยมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section IX)

(๕.๑๐) กำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมายโดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของมลรัฐตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐบัญญัตินี้ และให้เจ้าหน้าที่ของมลรัฐมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของมลรัฐได้ (section X)

(๕.๑๑) รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (section X)

(๕.๑๒) กำหนดบทลงโทษทางอาญาและโทษทางปกครองแก่ผู้ที่กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์และผู้ที่มีได้ปฏิบัติตามรัฐบัญญัตินี้ (section XII)

## (๖) ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียมีการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยได้มีการรับรองสิทธิสัตว์ไว้ในมาตรา 51A (g) ของรัฐธรรมนูญแห่งอินเดีย (Constitution of India) และมีการตรากฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และมีกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับสำหรับการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) นอกจากนี้ ยังมีการตรากฎหมายสำหรับใช้ในการคุ้มครองสัตว์ป่าด้วย คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันสัตว์ป่า ค.ศ. ๑๙๗๒ (The Wildlife Protection Act 1972) โดยรัฐบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ค.ศ. ๑๙๖๐ (The Prevention of Cruelty to Animals Act 1960) มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๖.๑) กำหนดนิยามคำว่า “สัตว์” ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐบัญญัตินี้ หมายถึง สิ่งมีชีวิต (living creature) นอกเหนือจากมนุษย์ (section 2) ยกเว้น

(๑) การเลี้ยงสัตว์และการใช้สัตว์เพื่อการทดลองสำหรับประโยชน์ในทางวิชาการ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสาธารณสุข ที่ไม่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานจนเกินสมควร (section 14)

(๒) การฆ่าสัตว์ในพิธีกรรมทางศาสนา (section 28)

(๖.๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์แห่งอินเดีย (chapter II) ประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งโดยรัฐบาลกลาง และตัวแทนสมาชิกรัฐสภา (section 5) โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่โดยสรุป ดังนี้ (section 9)

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการกำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการตรา แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในการออกกฎหมายลำดับรองตามรัฐบัญญัตินี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การสนับสนุนด้านการเงินและด้านอื่นแก่สถานสงเคราะห์สัตว์หรือผู้ที่ช่วยเหลือสัตว์

- ให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านเงินทุนและด้านอื่นในการจัดหาที่อาศัยให้แก่สัตว์

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในด้านสุขภาพอนามัยสัตว์ สถานพยาบาล และให้เงินสนับสนุนในกรณีจำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ เพื่อไม่ให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

- ให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสัตว์เพื่อไม่ให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น

- ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์

(๖.๓) กำหนดให้ตั้งกองทุนซึ่งได้รับเงินสนับสนุนเป็นครั้งคราวจากรัฐบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนอื่น เพื่อให้คณะกรรมการใช้ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัตินี้ (section 8)

(๖.๔) กำหนดให้ผู้ที่กระทำการซึ่งทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามที่กำหนดในรัฐบัญญัตินี้ เช่น ทำร้ายสัตว์ให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ใช้ให้สัตว์ทำงานที่ไม่สมควร ขนส่งสัตว์ทำให้ได้รับบาดเจ็บโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นำสัตว์ใส่กรงที่มีขนาดไม่เหมาะสม ล่ามสัตว์โดยไม่เหมาะสม ทำให้สัตว์พิการหรือฆ่าสัตว์โดยใช้สารพิษ จัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ เจ้าของไม่จัดเตรียมอาหารและน้ำดื่มให้สัตว์อย่างเพียงพอ ใจให้สัตว์ของตนออกไปภายนอกในขณะที่สัตว์เป็นโรคติดต่อหรือเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรือตาย เป็นการกระทำความผิดซึ่งต้องได้รับโทษตามรัฐบัญญัตินี้ เว้นแต่ การตัดเขาสัตว์ การทำหมัน การทำเครื่องหมายแก่สัตว์ การกำจัดสุนัขจรจัด การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อการทดลองตามหมวด ๔ แห่งรัฐบัญญัตินี้ และการกระทำการหรือละเว้นการกระทำเพื่อนำสัตว์มาเป็นอาหารซึ่งไม่ทำให้สัตว์บาดเจ็บหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (section 11)

(๖.๕) กำหนดมาตรการในการกำจัดสัตว์ที่ได้รับบาดเจ็บหรือทุกข์ทรมาน (section 13)

(๖.๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อการทดลอง (chapter IV) โดยกำหนดมาตรการที่ไม่ให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายเกินสมควร และกำหนดบทลงโทษสำหรับ

ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และกำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการใช้สัตว์เพื่อการทดลองด้วย

(๖.๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝึกสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อการแสดง (chapter V) โดยกำหนดให้บุคคลที่ประสงค์จะฝึกสัตว์หรือใช้สัตว์เพื่อการแสดงที่มีการจำหน่ายบัตรต้องมาขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๒๓ (section 23) และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝึกและใช้สัตว์เพื่อการแสดงโดยมิได้ขึ้นทะเบียนหรือมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างใดก็ตาม บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับแก่การฝึกสัตว์ของทหารและตำรวจและการนำสัตว์ดังกล่าวมาใช้ในการแสดง การแสดงสัตว์ในสวนสัตว์ และการแสดงสัตว์เพื่อการศึกษาหรือการวิจัย (section 27)

(๖.๘) กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาตตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 26)

(๖.๙) ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การยึด การตรวจค้น (section 32)

(๖.๑๐) ให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาเกี่ยวกับการครอบครองสัตว์ของผู้ที่กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 29) และกำหนดมาตรการในการดูแลสัตว์ในกรณีที่เจ้าของสัตว์นั้นได้รับโทษตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 35)

(๖.๑๑) รัฐบาลกลางอาจมอบอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญนี้ (section 37)

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ปรากฏว่ามีทั้งประเทศที่มีการตรากฎหมายไว้โดยเฉพาะ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศเยอรมนี และประเทศอินเดีย และประเทศที่ไม่มีการตรากฎหมายเฉพาะ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายชนบท สำหรับประเทศไทยปัจจุบันมีบทบัญญัติในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์กระจายอยู่ตามกฎหมายหลายฉบับ เช่น มาตรา ๓๘๑<sup>๑</sup> และมาตรา ๓๘๒<sup>๒</sup> แห่งประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หรือพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่โดยที่บทกำหนดโทษสำหรับการทารุณกรรมสัตว์ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญามีอัตราค่อนข้างต่ำ การจะปรับปรุงอัตราโทษให้สูงขึ้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากจะเกินอัตราโทษของความผิดในภาค ๓ สหุโทษ ส่วนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ และพระราชบัญญัติการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ฯ ก็ให้ความคุ้มครองเฉพาะสัตว์บางประเภท ได้แก่ สัตว์ป่าหรือสัตว์ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และสัตว์ที่จะถูกฆ่าในโรงฆ่าสัตว์เท่านั้น ประเทศไทย

<sup>๑</sup>มาตรา ๓๘๑ ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนามันไม่จำเป็นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

<sup>๒</sup>มาตรา ๓๘๒ ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควร เพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ขราหรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จึงยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงใช้แนวทางตามประเทศที่มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ไว้โดยเฉพาะ อันได้แก่กฎหมายของสหราชอาณาจักรและประเทศเยอรมนี ซึ่งกฎหมายของประเทศดังกล่าวจะใช้บังคับเฉพาะการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพของสัตว์เลี้ยง ประกอบกับการกำหนดให้สัตว์ทุกชนิดได้รับความคุ้มครองในเรื่องการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพ จะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์จะต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์ และหากไม่ปฏิบัติก็จะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ อาจส่งผลให้ไม่มีผู้ใดนำสัตว์ไปเลี้ยงดู ประกอบกับการห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการทารุณกรรมสัตว์ทุกชนิดจะมีปัญหาในการตรวจสอบและควบคุม และอาจก่อให้เกิดปัญหากับกรณีของสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหรือสัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ซึ่งโดยปกติจะต้องมีการฆ่าสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการทารุณกรรมสัตว์ อันจะส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอยู่แล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดหลักการในการให้ความคุ้มครองไว้เฉพาะสัตว์เลี้ยง ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายตรงกับสภาพของสังคม และไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

---



## "การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑-๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖